

Is le meaisínaistriúchán [Nasc] a gineadh aistriúchán an leathanaigh seo. Is féidir earráidí a bheith i meaisínaistriúcháin a d'fhéadfadh soiléireacht agus cruinneas a laghdú; ní ghlacann an tOmbudsman aon dliteanas i leith aon neamhréireachtaí. Chun an fhaisnéis is iontaofa agus an deimhneacht dhlíthiúil a fháil, féach ar an leagan foinseach i Béarla atá nasctha thuas. Chun tuilleadh eolais a fháil féach ar ár [mbeartas teanga agus aistriúcháin \[Nasc\]](#).

Cinneadh ón Ombudsman Eorpach lena leagtar amach moltaí tar éis a fiosrúcháin straitéisigh OI/5/2016/AB maidir le tráthúlacht agus trédhearcacht i láimhseáil an Choimisiúin Eorpaigh ar ghearáin um shárú

Cinneadh

Cás OI/5/2016/AB - Tosaithe an 13/05/2016 - Cinneadh an 14/09/2017 - Institiúid ábhartha
An Coimisiún Eorpach (Níl aon údar le fiosrúcháin bhreise) |

Tá cur i bhfeidhm éifeachtach dhlí an Aontais ríthábhachtach chun creidiúnacht an Aontais a áirithiú. Chun a sheiceáil go ndéanann na Ballstáit dlí an Aontais a thrasú agus a chur chun feidhme i gceart, tá sé de chúram ar an gCoimisiún Eorpach — ina ról mar 'chaomhnóir na gConarthaí' — imscrúdú a dhéanamh ar sháruithe líomhnaithe.

Is foinse riachtanach faisnéise don Choimisiún iad gearáin a dhéanann saoránaigh, eagraíochtaí agus gnólachtaí maidir le sáruithe féideartha ar dhlí an Aontais. Bíonn deacrachtaí ag gearánaigh uaireanta a thuiscint nach iad nósanna imeachta um shárú an bealach is fearr i gcónaí chun a bhfadhb aonair a réiteach. Bíonn sé deacair orthu glacadh leis freisin go bhfuil cumhachtaí lánroghnacha ag an gCoimisiún chun nós imeachta um shárú a oscailt nó gan é a oscailt ag deireadh a chuid imscrúduithe.

Tar éis raon gearán a fháil faoi láimhseáil an Choimisiúin ar na cásanna seo, d'oscail an tOmbudsman fiosrúchán straitéiseach chun fiosrú a dhéanamh an raibh fadhbanna bunúsacha sistéamacha ann. Bhain an fiosrúchán leis an láimhseáil a rinne an Coimisiún ar ghearáin maidir le sárú faoin gcóras "EU Pilot" a thugtar air go ginearálta, córas a struchtúraíonn céim neamhfhoirmiúil na n-imeachtaí um shárú. Is é is cuspóir do "EU Pilot" idirphlé neamhfhoirmiúil a dhéanamh leis na Ballstáit chun sáruithe ar dhlí an Aontais a leigheas go luath agus gan dul i muinín nósanna imeachta foirmiúla um shárú. Clúdaíonn an fiosrúchán: (i) dualgas an Choimisiúin teacht ar chinneadh tráthúil, (ii) faisnéis do ghearánaigh agus (iii) faisnéis don phobal faoi chásanna EU Pilot.

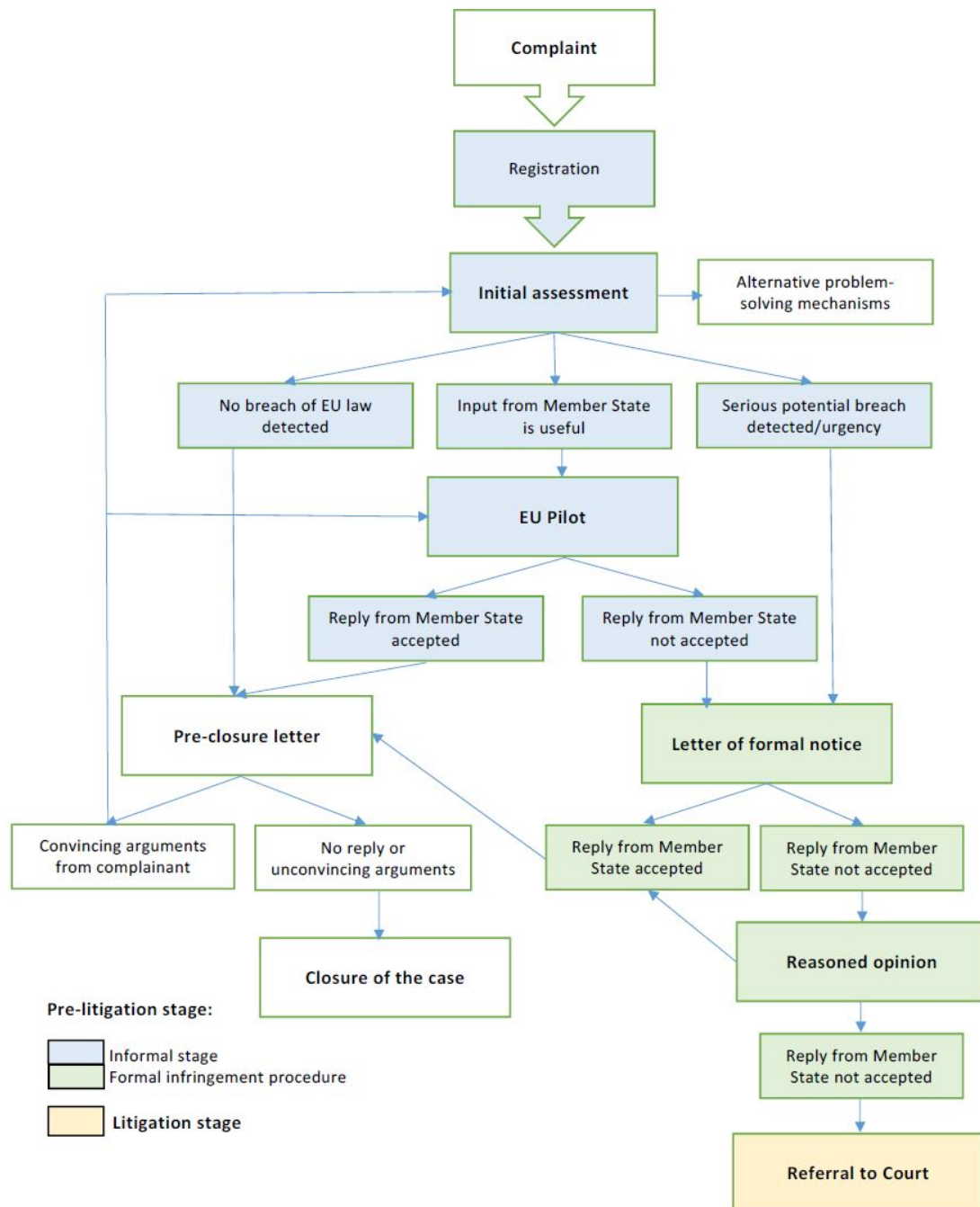
Chinn an tOmbudsman gur dúshlán do ranna an Choimisiúin é gearáin maidir le sárú a

láimhseáil go tapa faoi "Píolótach AE". D'aithin an Coimisiún na fadhbanna sin agus ghlac sé straitéis nua i mí Eanáir 2017, ar dá réir a chuirfidh sé feabhas ar an mbainistiú a dhéanann sé ar imeachtaí um shárú, go háirithe trí dhíriú ar sháruithe sistéamacha agus tromchúiseacha ar dhlí an Aontais. Ag an am céanna, nuashonraigh an Coimisiún a nósanna imeachta maidir leis an gcaidreamh le gearánaigh a láimhseáil.

Is díol sásaimh don Ombudsman go bhfuil iarrachtaí déanta ag an gCoimisiún aghaidh a thabhairt ar na fadhbanna ba chúis leis an bhfiosrúchán seo. Creideann sí, áfach, gur féidir leis an gCoimisiún tuilleadh feabhsuithe a dhéanamh. Dá bhrí sin, dúnann an tOmbudsman a fiosrúchán le 8 moladh ar cheart don Choimisiún aird a thabhairt orthu chun a chaidreamh le gearánaigh a fheabhsú tuilleadh agus chun trédhearcacht a ghníomhaíochtaí a fheabhsú.

Gearáin maidir le sárú a láimhseáil

Cúlra

1. **Fuair** an tOmbudsman a lán gearán maidir le moilleanna líomhnaithe ar láimhseáil gearán um shárú ag an gCoimisiún Eorpach agus/nó mainneachtain an gearánach a chur ar an eolas i gceart le linn an nós imeachta “EU Pilot”, a dhéanann struchtúr ar chéim neamhfhoirmiúil na

n-imeachtaí um shárú [1] . D'oscail an tOmbudsman fiosrúcháin fhéintionscanta i 2009 agus 2011 [2] . De réir mar a lean an tOmbudsman de bheith ag glacadh le gearáin, chinn sí fiosrúchán straitéiseach a oscailt, a seoladh an 13 Bealtaine 2016. Clúdaíonn an fiosrúchán trí shaincheist shistéamacha: (i) dualgas an Choimisiúin teacht ar chinneadh tráthúil faoi “Píolótach AE”, (ii) faisnéis do ghearánaigh agus (iii) faisnéis don phobal.

An fiosrúchán

2. Mar chéad chéim, d'iarr an tOmbudsman liosta de chásanna EU Pilot a bhí ar oscailt ar feadh níos mó ná bliain amháin ag deireadh 2015 agus na litreacha caighdeánacha a úsáideadh chun gearánaigh a choinneáil ar an eolas faoin dul chun cinn. Thionóil foireann an Ombudsman cruinniú leis an gCoimisiún freisin chun staitisticí a fháil agus chun feabhas a chur ar a dtuiscint ar an gcaoi a bhfeidhmíonn “Píolótach AE” sa chleachtas [3] . Mar dhara céim, rinne foireann an Ombudsman iniúchadh ar 10 gcomhad EU Pilot, níos sine ná bliain amháin, i dtrí réimse beartais (Comhshaol, Ceartas agus tomhaltóirí, Cánachas agus Custam). Cuirtear líon suntasach gearán maidir le sárú isteach sna réimsí sin gach bliain. Tar éis don Choimisiún an Teachtaireacht nua uaidh dar teideal “*Dlí an Aontais Eorpaigh: Torthaí níos fearr trí chur i bhfeidhm níos fearr*” an 19 Eanáir 2017 [4] (“Teachttaireacht 2017”), tionóladh cruinniú eile chun cabhrú le foireann fiosrúcháin an Ombudsman tuiscint a fháil ar impleachtaí chur chuige nua an Choimisiúin. Cuirtear san áireamh sa chinneadh seo an fhaisnéis go léir a bailíodh le linn na gcéimeanna fiosrúcháin sin.

Measúnú an Ombudsman

A. Teorainn ama chun gearáin maidir le sárú a láimhseáil

Na dúshláin atá roimh an gCoimisiún

3. Mar riail ghinearálta, tá gealltanais tugtha ag an gCoimisiún gearáin a imscrúdú, agus cinneadh a dhéanamh tús a chur le nós imeachta foirmiúil um shárú nó an cás a dhúnadh, **laistigh de bhliain amháin** ón dáta a chláraítear an gearán. Áirítear leis an tréimhse bliana seo an gearán a chlárú i mbunachar sonraí ar a dtugtar “*Láimhseáil Gearán — Accueil des Plaignants*” (CHAP), an measúnú tosaigh chun cinneadh a dhéanamh cé acu “Píolótach AE” a oscailt nó gan é a oscailt agus an t-idirphlé leis an mBallstát faoi “EU Pilot”, as ar tháinig an cinneadh tús a chur le nós imeachta um shárú nó an cás a dhúnadh.

4. Ó mhí an Mhárta 2010 i leith, cuireann an Coimisiún tagarmharc dubailte 10 seachtaine i bhfeidhm freisin chun bainistiú tapa na gcomhad faoi “Píolótach AE” a áirithiú: tá 70 lá ag an mBallstát chun a fhreagra a chur faoi bhráid an Choimisiúin agus tá 70 lá ag an gCoimisiún chun measúnú a dhéanamh ar fhreagra an Bhallstáit.

5. Is cosúil gur dúshlán tromchúiseach don Choimisiún é cloí leis na spriocdhátaí atá socraithe aige féin:

· Maidir leis an tréimhse ama bliana, d'oscail an Coimisiún 724 chás "Píolótach AE" bunaithe ar ghearáin idir an 1 Eanáir 2014 agus an 31 Nollaig 2015. I gcás 107 gcás amháin (is é sin 15 %), an cinneadh an cas a dhúnadh nó litir fógra fhoirmiúil a eisiúint a glacadh laistigh de bhliain amháin ón dáta ar cláraíodh an gearán [5]. Ag deireadh na bliana 2015, bhí an Coimisiún ag déileáil le 480 comhad EU Pilot a bhí ar feitheamh mar thoradh ar ghearáin a bhí níos sine ná bliain amháin. Ina measc, bhí 102 chomhad (21 %) ar oscailt ar feadh níos mó ná trí bliana [6]. Mhínigh an Coimisiún nach bhfuil an t-idirphlé idir an Coimisiún agus an Ballstát trí "EU Pilot" teoranta d'aon mhalartú amháin: i gcás líon suntasach de na 102 chomhad níos sine ná trí bliana, bhí gá le roinnt malartuithe leis an mBallstát lena mbaineann [7]. Mhínigh an Coimisiún freisin go mbíonn tionchar ag méid na faisnéise a chuir an gearánach isteach, roimh sheoladh an idirphlé EU Pilot nó ina dhiaidh sin, agus/nó ag an mBallstát, ar shaolré chásanna EU Pilot freisin, ós rud é go gcaithfidh an Coimisiún measúnú a dhéanamh ar an bhfaisnéis sin sula ndéanfaidh sé cinneadh maidir leis an mbealach chun cinn.

· Maidir leis an tagarmharc dúbailte deich seachtaine, ba é 72 lá in 2015 an meán-am a bhí ag teastáil ó na Ballstáit chun freagra a thabhairt ar cheisteanna an Choimisiúin, rud atá gar don tagarmharc deich seachtaine [8]. Ba é 91 lá, áfach, an meán-am a bhí ag an gCoimisiún chun measúnú a dhéanamh ar na freagraí sin in 2015, 21 lá os cionn an tagarmhairc [9]. Shonraigh an Coimisiún gur toisc amháin a imríonn tionchar ar an am a thógann sé chun measúnú a dhéanamh ar fhreagraí na mBallstát is ea an gá le freagraí na mBallstát a aistriú.

Na príomhchúiseanna leis na moilleanna

6. Tá a fhios ag an Ombudsman go mbainistíonn an Coimisiún líon mór gearán agus gur cuspóir féin-fhorchurtha é an tréimhse bliana. Agus é ag déileáil le gearáin a líomhnaíonn moilleanna iomarcacha, tá an tOmbudsman den tuairim i gcónaí, nuair a sháraítear an teorainn ama bliana, go n-éilíonn dea-riarachán ar an gCoimisiún cúiseanna sonracha agus bailí a sholáthar leis an moill.

7. Mheas an tOmbudsman go bhféadfadh drochriarachán a bheith ann más rud é gur neamhghníomhaíocht riaracháin is cúis leis an moill nó mura dtugann an Coimisiún míniú bailí [10]. Mheas an tOmbudsman freisin, fiú má tá cúiseanna maithe ann, go bhféadfadh sé nach mbeadh moill de roinnt blianta réasúnta de réir bhrí Airteagal 41 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh maidir leis an gceart chun dea-riaracháin.

Moill iomarcach i gcás 583/2013/MHZ [11]

Rinne feirmeoir gearán leis an Ombudsman ag éileamh gur cheart don Choimisiún beart níos tapúla a dhéanamh maidir lena dhá ghearán um shárú. Ní raibh an Coimisiún in ann a mhíniú cén fáth nach raibh sé in ann an "EU Pilot" a sheoladh sa dá chás maidir le sárú go ceann 11 mhí tar éis dó na gearáin a fháil. Cháin an tOmbudsman an Coimisiún, ag glacadh leis an

tuairim “go háirithe, trí mhoill a chur ar thús an nós imeachta Píolótaigh agus, mar thoradh air sin, rud a d’fhág go raibh sé dodhéanta dó féin cloí leis an spriocdháta bliana chun cinneadh a dhéanamh maidir le gearáin sáraithe an ghearánaigh, bhí an Coimisiún ciontach as drochriarachán .”

8. Deimhníodh leis na cigireachtaí a rinneadh i gcomhthéacs an fhiosrúcháin seo nach bhfuil neart ag an gCoimisiún ar roinnt moilleanna, mar shampla nuair is gá an **dlí náisiúnta a mhodhnú** chun deireadh a chur leis an sárú, nuair is gá **bonneagar a thógáil** (go háirithe i réimse an chomhshaoil) nó nuair nach mór **don Choimisiún, tráth an EU Pilot, fanacht ar thorthaí rialú ón gCúirt** . I gcásanna eile, d’fhéadfadh sé go mbeadh tuilleadh ama ag teastáil ón gCoimisiún chun measúnú a dhéanamh ar **fhaisnéis bhreise arna soláthar ag an ngearánach** le linn an nós imeachta, nó chun an gearán a **nascadh le comhaid chomhchosúla** i gcoinne Ballstát eile. Ní hionann na cásanna sin agus neamhghníomhaíocht riaracháin.

9. Baineann fadhbanna eile le saincheisteanna eagrúcháin, amhail **ualach trom oibre san aonad, an** gá le hidirchaidreamh a dhéanamh le **roinnt ranna de chuid an Choimisiúin** nó an t- **am breise a theastaíonn le haghaidh aistriúcháin** , ós rud é gur féidir gearáin a chur isteach in aon cheann de theangacha oifigiúla an Aontais agus go mbíonn méid suntasach doiciméadúcháin ag baint leo uaireanta. Mar thoradh ar na fadhbanna sin, d’fhéadfadh sé go dtógfadh sé roinnt míonna ann féin an chéad mheasúnú ar an ngearán a dhéanamh sula gcinneann an Coimisiún idirphlé “Píolótach AE” a oscailt.

10. D’fhéadfadh moilleanna eascairt freisin as malartuithe fada idir an Coimisiún agus an Ballstát faoi “EU Pilot”, mar gheall ar **fhreagraí neamhiomlána nó míshásúla** .

Moill iomarcach i gcás 1146/2012/AN [12]

I mí na Nollag 2009, rinne gearánach gearán maidir le sárú a ndearna an Coimisiún “Píolótach AE” a oscailt ina leith. I Meitheamh 2012, rinne an gearánach gearán leis an Ombudsman faoi mhoill an Choimisiúin maidir le déileáil leis an gceist. Le linn an fhiosrúcháin, mhínigh an Coimisiún gurbh é ba chúis le fad an nós imeachta ná moill a bheith ar an mBallstát freagra a thabhairt ar a iarrataí ar fhaisnéis agus ar neamhiomláine na bhfreagraí a cuireadh ar fáil. Cháin an tOmbudsman an Coimisiún, ós rud é **gur theip air an nós imeachta EU Pilot a chur chun feidhme i gceart. Sa chás seo, baineadh an bonn den chuspóir “Píolótach AE” chun teacht ar réitigh thapa agus níos fearr ar ghearáin maidir le sárú** . Ina fhreagra, chuir an Coimisiún in iúl don Ombudsman gur chuir sé tús le nós imeachta foirmiúil um shárú.

I gcás eile a tugadh chuig an Ombudsman in 2015, sheol an Coimisiún naoi n-iarratas faisnéise chuig an mBallstát [13] .

11. Ceapadh an nós imeachta “Píolótach AE” mar bhealach cairdiúil chun fadhbanna a réiteach. Cuireann sé ar chumas an Choimisiúin freisin dóthain fianaise a bhailiú faoin sárú líomhnaithe. Mar sin féin, tá “Píolótach AE” bunaithe ar an bprionsabal “comhar bunúsach” a chuirtear i mbaol le freagraí neamhiomlána i ndiaidh a chéile ón mBallstát lena mbaineann.

Thairis sin, is uirlis eile é an nós imeachta foirmiúil um shárú atá ar fáil don Choimisiún chun fianaise a bhailiú sula gcinntídh sé an cás a tharchur chuig an gCúirt Bhreithiúnais.

Straitéis nua an Choimisiúin

12. Sa Teachtaireacht uaidh in 2017, d'admhaigh an Coimisiún nach raibh “Píolótach AE” éifeachtach i gcónaí maidir le fadhbanna a réiteach go tapa. *Dúirt sí go raibh “EU Pilot” curtha ar bun chun sáruithe féideartha ar dhlí an Aontais a réiteach go tapa go luath i gcásanna iomchuí. Níl sé beartaithe céim fhada a chur leis an bpróiseas sáraithe, ar bealach é ann féin chun dul i mbun idirphlé le Ballstát maidir le fadhbanna a réiteach. Dá bhrí sin, seolfaidh an Coimisiún nósanna imeachta um shárú gan brath ar shásra réitigh fadhbanna Phíolótaigh an Aontais Eorpaigh, ach amháin má mheastar go bhfuil sé úsáideach dul i muinín EU Pilot i gcás ar leith .”*

13. Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún a ghníomhaíocht forfheidhmithe a dhíriú ar sháruithe sistéamacha agus tromchúiseacha ar dhlí an Aontais. Leis an gcur chuige nua sin, stopfadh an Coimisiún de “Píolótach AE” a úsáid mar nós imeachta réamhshocraithe. Beidh sé níos éasca bogadh go díreach chuig nós imeachta foirmiúil um shárú gan “Píolótach AE” a oscailt. I gcásanna aonair ina gcuirtear dlí an Aontais i bhfeidhm go mícheart, spreagfaidh an Coimisiún gearánaigh chun úsáid a bhaint as sásraí réitithe fadhbanna iomchuí atá ar fáil ar leibhéal an Aontais nó ar an leibhéal náisiúnta agus molfaidh sé an comhad a aistriú chuig an gcomhlacht is oiriúnaí más gá. **Ós rud é go bhfuil sé róluath tionchar an chur chuige nua seo ar chumas an Choimisiúin gearáin a láimhseáil níos tapúla a thomhas, tá sé ar intinn ag an Ombudsman obair leantach a dhéanamh ar an ábhar seo sna blianta amach romhainn .**

14. Fáiltíonn an tOmbudsman roimh rún an Choimisiúin a chomhoibriú le Lónra Eorpach na nOmbudsman a neartú, d’fhonn modhanna sásaimh níos fearr a chur ar fáil do ghearánaigh ag leibhéal náisiúnta. Tá a hOifig ag tabhairt faoi seo go gníomhach i gcomhar leis an gCoimisiún.

An Coimisiún a thabhairt chun cuntais as a chuid gníomhaíochtaí

15. Sa tuarascáil bhliantúil ón gCoimisiún maidir le ‘ *Faireachán ar chur i bhfeidhm EU la w*’ cuirtear faisnéis úsáideach ar fáil maidir le líon agus cineálacha na gcásanna a osclaíodh. Mar sin féin, ní léiríonn sé go hiomlán éifeachtacht chéim an idirphlé neamhfhoirmiúil, arb é is aidhm dó freagraí **níos fearr agus níos tapúla** a fháil ar mhainneachtain na mBallstát dlí an Aontais a chur i bhfeidhm i gceart.

16. De réir thuarascálacha bliantúla an Choimisiúin, bhí “EU Pilot” éifeachtach maidir le laghdú a dhéanamh ar an úsáid a bhaintear as nósanna imeachta foirmiúla um shárú. [14] dúndadh 75 % de chomhaid píolótacha an Aontais a láimhseáladh in 2015 tar éis “freagairtí sásúla” a fháil ó na Ballstáit. Áirítear i staidreamh an Choimisiúin, áfach, cásanna nuair nach raibh aon sárú ar dhlí an Aontais ann [15] . Chun éifeachtacht a ghníomhaíochta a léiriú ar bhealach níos fearr,

d'fhéadfadh an Coimisiún meastóireacht úsáideach a dhéanamh ar chéatadán na gcásanna ina raibh fadhb iarbhír, a réitíodh mar thoradh ar idirghabháil an Choimisiúin.

17. Maidir lena chumas déileáil go tapa le gearáin maidir le sáruithe, d'fhéadfadh an Coimisiún an meántréimhse ama a theastaíonn uaidh chun cinneadh a dhéanamh maidir le gearán a fhoilsiú, nó céatadán na ngearán a ndearnadh cinneadh ina leith laistigh de bhliain amháin. Ar deireadh, nochtann an Coimisiún ina thuarascáil bhliantúil faisnéis faoi fheidhmíocht gach Ballstáit maidir leis an tagarmharc deich seachtaine faoi “Píolótach AE”, ach ní nochtann sé faisnéis faoina fheidhmíocht féin.

Chun trédhearcacht a ghníomhaíochta a fheabhsú, molann an tOmbudsman don Choimisiún tuilleadh faisnéise a chur ar fáil faoina fheidhmíocht maidir le sáruithe iarbhír ar dhlí an AE a réiteach faoi nósanna imeachta réamhsháraithe — agus maidir le meánfhad an phróisis — ina thuarascáil bhliantúil.

B. Gearánaigh a choinneáil ar an eolas

An tábhacht a bhaineann le faisnéis rialta agus leordhóthanach

18. Is foinse riachtanach faisnéise iad gearáin maidir le sárú chun sáruithe a d'fhéadfadh a bheith ann ar dhlí an Aontais a bhrath. Ag an am céanna, d'fhéadfadh sé a bheith deacair do ghearánaigh a thuiscint nach bhfuil nósanna imeachta um shárú dírithe ar a gcuid fadhbanna aonair a réiteach agus nach féidir leis an gCoimisiún sásamh a fháil dóibh. Bíonn sé deacair do ghearánaigh freisin a thuiscint cén fáth a bhféadfadh sé go mbeadh am ag teastáil ón gCoimisiún chun déileáil lena ngearán. D'fhéadfadh sé a bheith níos deacra fós a thuiscint cén fáth ar féidir leis an gCoimisiún, agus leas á bhaint aige as a lamháil lánroghnach, cinneadh a dhéanamh gan nós imeachta um shárú a oscailt ag deireadh a imscrúdaithe.

19. Líomhnaíonn go leor gearán a taisceadh leis an Ombudsman ag líomhain moill iomarcach freisin gur theip ar an gCoimisiún an gearánach a choinneáil ar an eolas go cuí. Is dócha go gcuirfidh easpa faisnéise leordhóthanaí le frustrachas na ngearánach a eascraíonn as moilleanna fada. Os a choinne sin, cabhraíonn mínithe leordhóthanacha agus rialta le gearánaigh an fáth a dteastaíonn am breise ón gCoimisiún chun a ngearáin a imscrúdú, nó an fáth ar chinn sé an cás a dhúnadh, a thuiscint agus glacadh leo.

20. Sa chomhthéacs sin, ní mór a dhearbhu do ghearánaigh go láimhseálfar a gcásanna go dícheallach. Cuidíonn roinnt de na feabhsuithe atá san iarscríbhinn a ghabhann le Teachtaireacht 2017 ón gCoimisiún le héifeacht a thabhairt do phrionsabal an dea-riaracháin, lena n-áirítear an dualgas cúiseanna a thabhairt le cinntí agus freagra a thabhairt ar iarrataí ar fhaisnéis. Áirítear orthu sin na nithe seo a leanas: (i) cuirfear gearáin faoi bhráid an Choimisiúin trí úsáid a bhaint as foirm chaighdeánach, chun feabhas a chur ar an mbonn le measúnú a dhéanamh ar fhiúntas gearáin agus chun láimhseáil gearán níos fearr a éascú; (II) san admháil fála a sheolfaidh an Coimisiún, leagfar amach i dtéarmaí níos soiléire teorainneacha

ghníomhaíocht an Choimisiúin; agus (iii) nuair a sháraíonn an Coimisiún an tréimhse ama bliana chun cinneadh a dhéanamh, cuirfear gearánaigh ar an eolas i scríbhinn **go huathoibríoch** agus ní hamháin **arna iarraidh** sin, mar a bhí roimhe sin.

21. Fáiltíonn an tOmbudsman roimh an nuashonrú a rinne an Coimisiún ar a nósanna imeachta maidir le caidreamh le gearánaigh a láimhseáil ag an am céanna a ghlac sé a straitéis nua [16]. Ar bhonn a taithí, molann an tOmbudsman don Choimisiún tógáil ar a straitéis nua chun a chaidreamh le gearánaigh a fheabhsú tuilleadh trí dhea-chleachtais a chur chun cinn, thar na hoibleagáidí diana nós imeachta atá leagtha síos aige féin. Trí fheabhas a chur ar an gcaidreamh le gearánaigh, is dócha freisin go bhfeabhsófar éifeachtacht na n-idirphléití “Píolótach AE” a mheasfaidh an Coimisiún a bheith úsáideach fós chun iad a sheoladh faoina straitéis nua. Bealach maith chun é sin a dhéanamh is ea **nuashonrú a dhéanamh ar a threoirlínte inmheánacha maidir le gearáin maidir le sáruithe a láimhseáil**, agus na barúlacha agus na moltaí a leagtar amach thíos á gcur san áireamh.

Gearánaigh a choinneáil ar an eolas le linn na chéad chéime measúnaithe

22. Is céim riachtanach é an measúnú tosaigh ar an ngearán, agus tá sé tábhachtach faisnéis leordhóthanach agus thráthúil a thabhairt don ghearánach ina leith. Tar éis a chéad mheasúnaithe, is féidir leis an gCoimisiún cinneadh a dhéanamh bogadh go díreach chuig nós imeachta foirmiúil um shárú, “Píolótach AE” a oscailt, an cás a dhúnadh nó an gearánach a threorú i dtreo modhanna eile sásaimh ar leibhéal an Aontais nó ar an leibhéal náisiúnta.

23. Tar éis don ghearán a bheith cláraithe i mbunachar sonraí “CHAP” agus an admháil fála a bheith curtha amach, níl an chéad scrúdú faoi réir aon teorainn ama agus d’fhéadfadh roinnt míonna a bheith i gceist. Níl aon nós imeachta socraithe ann chun an gearánach a choinneáil ar an eolas le linn na tréimhse ina bhfuil cinneadh á dhéanamh ag an gCoimisiún an gearán a scrúdú tuilleadh leis an mBallstát nó gan é a scrúdú tuilleadh. Nuair nach féidir an measúnú tosaigh in CHAP a dhéanamh laistigh de thréimhse réasúnach ama (dhá mhí nó trí mhí de ghnáth), tá an dea-chleachtas forbartha ag roinnt Ard-Stiúrthóireachtaí freagra a sheoladh chuig an ngearánach, le sonraí teagmhála an láimhseálaí cáis agus míniú a thabhairt ar an gcaoi a bhfuiltear ag déileáil leis an ngearán.

Molann an tOmbudsman don Choimisiún spriocdháta táscach a leagan síos maidir le hanailís tosaigh a dhéanamh ar ghearáin in CHAP. Molann sí freisin don Choimisiún an dea-chleachtas a bhaineann le freagra coinneála a sheoladh chuig an ngearánach a ghinearálú nuair nach féidir an measúnú tosaigh ar an ngearán a dhéanamh laistigh den sprioc-am sin.

24. D’fhiafraigh an tOmbudsman chomh maith an dtugtar stádas mar ghearánaí do dhaoine aonair/eagraíochtaí a thíolacann gearán maidir le cás atá á imscrúdú ag an gCoimisiún cheana féin, nó ar bhonn gearáin eile. D’fhreagair an Coimisiún go gcomhlíonann siad na critéir a leagtar amach san larscríbhinn a ghabhann le Teachtaireacht 2017. Cláraítear a gcásanna in

CHAP agus tá feidhm ag na forálacha riaracháin maidir le caidreamh le gearánaigh. Tá sé seo beag beann ar an obair leantach a dhéantar ar na gearáin sin. Thug an Coimisiún dá aire gur toisc é imscrúdú/sárú atá ar feitheamh a bheith ann agus cinneadh á dhéanamh maidir leis an obair leantach ar an ngearán.

Fáiltíonn an tOmbudsman roimh an bhfioras go dtugann an Coimisiún stádas an ghearánaigh do dhaoine aonair/eagraíochtaí a thíolacann gearán maidir le cás atá á imscrúdú ag an gCoimisiún cheana féin. A mhéid nach ndéanann an Coimisiún amhlaidh cheana, molann sí don Choimisiún an gearánach a chur ar an eolas faoi dhul chun cinn a imscrúdaithe agus faoina chinneadh an cás a dhúnadh nó nós imeachta um shárú a thionscnamh.

25. Tar éis a chéad mheasúnaithe, féadfaidh an Coimisiún a chinneadh nach é nós imeachta um shárú an bealach is fearr chun fadhb an ghearánaigh a réiteach, go háirithe nuair a bhíonn an gearánach ag súil le cúiteamh as an damáiste arna thabhtú ag an sárú líomhnaithe ar dhlí an Aontais. Faoina straitéis nua, tá gealltanas tugtha ag an gCoimisiún cuidiú le saoránaigh trí fheasacht a mhúscailt maidir lena gcearta faoi dhlí an Aontais agus maidir leis na huirlisí éagsúla réitigh fadhbanna atá ar fáil dóibh ar an leibhéal náisiúnta agus ar leibhéal an Aontais. Áirítear leis sin na litreacha a úsáideadh chun a admháil go bhfuarthas gearáin a oiriúnú agus chun gearánaigh a chur ar an eolas faoi chinneadh an Choimisiúin gan gearán a imscrúdú. Cuirfear de cheangal ar an gCoimisiún leis freisin fardal a fhorbairt de na sásraí sásaimh uile atá ar fáil ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal náisiúnta agus faisnéis atá fabhrach do shaoránaigh a chur ar fáil ar a leathanach gréasáin atá tiomnaithe d'fhadhbanna na saoránach [17].

I measc na meicníochtaí seo tá comhlachtaí athbhreithnithe neamhbhreithiúnacha amhail Ombudsmain náisiúnta agus réigiúnacha: tá an tOmbudsman Eorpach ag obair faoi láthair leis an gCoimisiún agus le Línra Eorpach na nOmbudsman chun comhoibriú ar na saincheisteanna seo a fheabhsú, d'fhonn gearánaithe a stiúradh níos fearr nuair a chinneann an Coimisiún gan cás aonair a imscrúdú.

Gearánaigh a choinneáil ar an eolas le linn “EU Pilot”

26. Cé go measann an Coimisiún gur nós imeachta déthaobhach é “Píolótach AE” idir an Coimisiún agus na Ballstáit, tá gealltanas tugtha aige gearánaigh a chur ar an eolas nuair a osclaíonn sé Píolótach AE, nuair a dhéanann sé cinneadh deiridh agus nuair a théann sé thar an teorainn ama bliana chun cinneadh a dhéanamh. Ina theannta sin, éilíonn an dea-riarachán ar an gCoimisiún a admháil go bhfuarthas aon chomhfhreagras laistigh de choicís. Aithníonn an Coimisiún freisin gur féidir le gearánaigh a iarraidh mínithe a fháil ar an gcás ag aon phointe den nós imeachta, lena n-áirítear trí ríomhphost nó ar an nguthán.

Faisnéis don ghearánach i gcás 332/2013/AN [18]

Bhain an cás le moill ceithre bliana an Choimisiúin maidir le cinneadh a dhéanamh faoi “EU

Pilot” agus le mainneachtain an gearánach a choinneáil ar an eolas. Le linn an fhiosrúcháin, mhínigh an Coimisiún na cúiseanna leis an moill, chuir sé tús arís leis na teagmhálacha leis an ngearánach, agus tháinig sé ar chinneadh críochnaitheach. Chinn an tOmbudsman nach raibh aon fhorais ann le tuilleadh fiosrúcháin a dhéanamh ach thug sé faoi deara nach raibh an cumarsáid leis an ngearánach an-réidh agus gur laghdaigh sé sin toilteanas an ghearánaigh glacadh le hargóintí an Choimisiúin as an teorainn ama chaighdeánach a chailleadh [19]. Mheabhraigh sí don Choimisiún gur ráthaíocht thábhachtach nós imeachta í cumarsáid réidh rialta le gearánaigh agus go ndéanann sí ról an Choimisiúin a dhlisteanú.

27. Níl aon nós imeachta socraithe ag an gCoimisiún chun gearánaigh a chur ar an eolas faoi fhreagraí na mBallstát. I gcásanna áirithe, dá gcuirfí gearánaigh ar an eolas roimh am, d’fhéadfadh sé go gcuirfí timpeallacht na muiníne frithpháirtí idir an Coimisiún agus na Ballstáit i mbaol, rud a bhfuil sé mar aidhm léi céim idirphlé neamhfhoirmiúil na n-imeachtaí um shárú a léiriú. Is léir freisin nach léiríonn gach gearánach spéis i sonraí imscrúdú an Choimisiúin a leanúint. Le linn na gcigireachtaí a rinneadh i gcomhthéacs an fhiosrúcháin seo, thug foireann an Ombudsman faoi deara, áfach, gur léirigh gearánaigh a leithéid de spéis uaireanta. In aon chomhad amháin a ndearnadh cigireacht air, chuir an Coimisiún achoimrí ar fhreagra an Bhallstáit ar fáil don ghearánach, chun barúlacha agus faisnéis bhreise a fháil. Creideann an tOmbudsman, dá bhrí sin, gur féidir, ar bhonn cás ar chás, an cineál sin faisnéise a chur ar fáil gan dochar a dhéanamh do chuspóir “EU Pilot”. Ba cheart tuilleadh machnaimh a dhéanamh ar an bhféidearthacht sin.

Nuair a léiríonn gearánaigh spéis i ndul chun cinn a gcás a leanúint go dlúth, molann an tOmbudsman don Choimisiún iad a chur ar an eolas faoi aon chéim shuntasach nua ina imscrúdú faoi “EU Pilot”, lena n-áirítear trí achoimre ar fhreagra an Bhallstáit a chur ar fáil dóibh, aon uair is féidir.

Gearánaigh a chur ar an eolas agus cás á dhúnadh

28. Cé gurb é Coláiste na gCoimisinéirí a dhéanann an cinneadh tús a chur le nós imeachta foirmiúil um shárú agus go bhfógraítear é, is laistigh den Ard-Stiúrthóireacht atá freagrach a dhéantar an cinneadh cás a dhúnadh de ghnáth agus ní cinneadh poiblí é. Cuirtear litir “réamhdhúnadh” in iúl don ghearánach, áfach, agus tá ceithre seachtaine aige chun tuairimí a chur isteach. Sa chás nach gcuireann barúlacha an ghearánaigh ina luí ar an gCoimisiún athmhachnamh a dhéanamh ar a sheasamh, dúntar an cás agus cuirtear an gearánach ar an eolas dá réir. Sa chás go gcuireann an gearánach ina luí ar an gCoimisiún athmhachnamh a dhéanamh ar a sheasamh, leanann an t-imscrúdú ar aghaidh.

29. Tá lánrogha nach beag ag an gCoimisiún cinneadh a dhéanamh maidir le nós imeachta um shárú a thionscnamh nó gan é a sheoladh, agus má tá, cathain, fiú nuair a léiríonn an t-imscrúdú sárú ar dhlí an Aontais. Tá sé seo thar a bheith deacair do ghearánaigh tuiscint a fháil agus tugann formhór na ngearán a chuirtear faoi bhráid an Ombudsman i réimse an tsáraithe dúshlán chinneadh an Choimisiúin gearán maidir le sárú a dhúnadh.

30. Tá an tOmbudsman den tuairim go seasta, cé go bhfuil lánrogha ag an gCoimisiún ina leith sin, gur cheart dó cúiseanna bailí a thabhairt i gcónaí le cinneadh gearán maidir le sárú a dhúnadh. Measann an tOmbudsman freisin go n-éilíonn dea-riarachán ar an gCoimisiún gníomhú go dícheallach agus scrúdú iomlán a dhéanamh ar argóintí uile an ghearánaigh [20] . I gcás ina gcuireann an gearánach argóintí nua isteach tar éis an litir réamhdhúnta a fháil, agus i gcás ina gcoinníonn an Coimisiún, mar sin féin, lena chinneadh an gearán a dhúnadh, sa litir lena ndeimhnítear gur cuireadh clabhsúr leis an gcás, ba cheart don Choimisiún aghaidh a thabhairt ar na hargóintí nua agus míniú mionsonraithe a thabhairt ar an gcúis nach leor iad chun a sheasamh a athrú.

Mainneachtain údar cuí a thabhairt le cinneadh i gcás 995/2011/KM [21]

Chuir saoránach i leith an Choimisiúin nár mhínigh sé i gceart cén fáth nach raibh sé ag imscrúdú a ghearáin maidir le sárú inar líomhain sé nach raibh an Treoir maidir le Ríomh-Phríobháideachtas á cur chun feidhme i gceart ag Ballstát. Mheas an tOmbudsman nach amháin gur cheart mínithe an Choimisiúin a bheith ceart, ach gur cheart iad a bheith soiléir agus aonchiallach freisin. Cháin sí an Coimisiún toisc nár thug sé réasúnú leordhóthanach faoin gcúis nach raibh sé ag gníomhú maidir le dhá cheann de na saincheistanna a ardaíodh sa ghearán, is é sin, an chaoi a ndearna an Ballstát sonraí a stóráil agus a phróiseáil chomh maith lena rialacha ríomh-mhargaithe.

31. Sa chomhthéacs sin, is díol sásaimh don Ombudsman go ndéantar idirdhealú soiléir idir na nithe seo a leanas i dteimpléid nua an Choimisiúin le haghaidh litreacha réamhdhúnta: (i) gur réitíodh an fhadhb, tar éis idirghabháil an Choimisiúin nó ar mhodh eile; (II) nach réitítear an fhadhb ach ní shaothróidh an Coimisiún an cas, i gcomhréir leis na critéir a leagtar amach sa Teachtaireacht uaidh in 2017 [22] ; (III) ní shaothrófar an t-ábhar toisc nach ann d'aon sárú ar dhlí an Aontais nó toisc nach leor an fhianaise atá ar fáil, nó go gcuirtear cosc ar shaothrú an cháis mar gheall ar an ngá atá le rúndacht a chosaint, mar a d'iarr an gearánach [23] .

32. Tugann an tOmbudsman dá aire, áfach, nár athraíodh an teimpléad chun a dheimhniú go ndúntar an cas agus nach bhforáiltear go soiléir leis an oibleagáid freagra a thabhairt ar argóintí breise an ghearánaigh.

I bhformhór na ngearán a fuair sí, chinn an tOmbudsman gur thug an Coimisiún míniú bailí don ghearánach. Molann an tOmbudsman, áfach, go mbeadh ranna an Choimisiúin an-chúramach maidir le dul i ngleic ar leithligh le gach gné de ghearán an ghearánaigh sa litir réamhdhúnta.

Molann an tOmbudsman don Choimisiún freisin, ina litir ag deimhniú go ndúnfar an cas, freagairt leordhóthanach a thabhairt ar aon argóintí eile a dhéanann an gearánach i gcásanna ina gcinneann an Coimisiún, mar sin féin, an gearán a dhúnadh.

33. Tugann an tOmbudsman dá aire go ndéantar cur síos soiléir ar leathanach gréasáin tiomnaithe an Choimisiúin [24] agus ar an bhfoirm ghearáin ar líne [25] ar an bpróiseas chun gearáin a láimhseáil agus ar theorainneacha ghníomhaíocht an Choimisiúin. Míníonn siad nach

féidir leis an gCoimisiún fadhbanna aonair a réiteach amhail cinneadh aonair a rinneadh ar an leibhéal náisiúnta a neamhniú nó cúiteamh a dhámhachtain don ghearánach as damáiste. Cé go dtugann sé dá aire go bhfuil cumhachtaí lánroghnacha aige, níl an Coimisiún chomh soiléir céanna maidir leis na critéir a d'fhéadfadh a bheith ann chun gearán maidir le sárú a dhúnadh.

Molann an tOmbudsman go gcuirfeadh an Coimisiún faisnéis atá áisiúil do shaoránaigh ar fáil ar a shuíomh gréasáin agus san fhoirm ghearáin faoi na critéir éagsúla a chuireann sé san áireamh agus cinneadh á dhéanamh aige cás a dhúnadh.

C. Faisnéis phoiblí faoi chásanna EU Pilot

34. Rialaítear rochtain ar dhoiciméid i gcásanna sáraithe le Rialachán (CE) Uimh. 1049/2001 maidir le rochtain phoiblí ar dhoiciméid de chuid Pharlaimint na hEorpa, na Comhairle agus an Choimisiúin. Aithníonn Cúirteanna an Aontais toimhde ghinearálta (seachas infhrisnéise) ar dá réir nach féidir doiciméid a bhaineann leis an gcéim réamhdhlíthíochta de nósanna imeachta um shárú a nochtadh. Baineann sé sin le hidirphléití píolótacha AE atá ar siúl faoi láthair [26] . I bprionsabal, tugtar rochtain ar dhoiciméid a bhaineann le nósanna imeachta um shárú dúnta, faoi réir na n-eisceachtaí caighdeánacha ó nochtadh dá bhforáiltear sa Rialachán.

35. Tá liosta na nósanna imeachta foirmiúla um shárú ar fáil go poiblí. I mí na Nollag 2014, sheol an Coimisiún clár nua de chásanna maidir le sárú ina soláthraítear liosta de nósanna imeachta maidir le sárú atá fós ar siúl ina sonraítear an réimse beartais, teideal an tsáraithe líomhnaithe, an Ballstát lena mbaineann agus stádas gach nós imeachta (fógra foirmiúil, tuairim réasúnaithe, clabhsúr an cháis nó tarchur chuig an gCúirt) [27] . Níl aon liosta poiblí ann, áfach, d'idirphléití “EU Pilot”, rud a fhágann go bhfuil sé deacair do shaoránaigh iarrataí ar rochtain ar dhoiciméid a chur isteach, lena n-áirítear iarraidh a rinneadh tar éis an cás a bheith dúnta [28] .

36. Baineann idirphlé EU Pilot le réimsí amhail cearta an duine, an comhshaol nó an margadh aonair, réimsí a bhfuil suim mhór ag saoránaigh agus gnólachtaí iontu [29] . Agus machnamh á dhéanamh ar conas trédhearcacht “EU Pilot” a fheabhsú, is gá cothromaíocht a bhaint amach idir an riosca a bhaineann le dochar a dhéanamh d'aeráid na muiníne frithpháirtí, rud a fhágann go bhfuil uirlisí réamhsháraithe éifeachtach, agus na tairbhí a bhaineann le grinnscrúdú poiblí a mhéadú ar shaincheisteanna a d'fhéadfadh a bheith ina mórleas. Sa bhreis ar chead a thabhairt do shaoránaigh a gceart rochtana ar dhoiciméid a úsáid ar bhealach níos éifeachtaí, d'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith ag grinnscrúdú poiblí méadaithe ar láimhseáil thráthúil cásanna.

37. Is cinnte go bhfuil sé dearfach go gcuirtear in iúl don ghearánach gur seoladh “Píolótach AE”, agus dá bhrí sin gur féidir leis/léi an t-eolas sin a roinnt más mian leis/léi é sin a dhéanamh. Ciallaíonn sé sin go bhfuil duine amháin ar a laghad agus roinnt daoine, b'fhéidir, ar an eolas cheana féin go bhfuil “Píolótach AE” fós ar siúl.

38. Creideann an tOmbudsman, dá bhrí sin, go gcabhródh foilsíú liosta d'idirphléití píolótacha AE atá ar siúl faoi láthair, gan aon doiciméad gaolmhar a fhoilsíú, le trédhearcacht

ghníomhaíocht an Choimisiúin a fheabhsú gan an bonn a bhaint d'aon leas poiblí. Chuideodh sé leis an bpobal a chur ar an eolas agus cheadófaí do shaoránaigh a gceart rochtana ar dhoiciméid a úsáid, gan cur isteach ar an gcur chuige comhpháirtíochta idir an Coimisiún agus na Ballstáit.

Molann an tOmbudsman don Choimisiún an liosta d'idirphléití leanúnacha EU Pilot agus stádas gach comhaid a chur ar fáil go poiblí.

Conclúid agus moltaí maidir le feabhsuithe

Agus straitéis nua an Choimisiúin á cur san áireamh, dúnann an tOmbudsman an fiosrúchán anois leis an gconclúid agus leis na moltaí seo a leanas:

Conclúid

Baineadh amach cuspóir an fhiosrúcháin seo den chuid is mó.

Moltaí maidir le feabhsúchán

Ní bhaineann formhór na moltaí agus na ndea-chleachtas sin go sonrach le “Píolótach AE” agus tá siad ábhartha freisin i gcomhthéacs láimhseáil an Choimisiúin ar ghearáin maidir le sárú i gcoitinne. Molann an tOmbudsman go gcuirfeadh an Coimisiún san áireamh iad agus a threoir inmheánach do ranna an Choimisiúin á nuashonrú aige.

Maidir leis an nós imeachta ‘Píolótach AE’:

Ba cheart don Choimisiún:

1. Gearánaigh a chur ar an eolas faoi aon chéim shuntasach nua ina imscrúdú faoi “EU Pilot” má léiríonn siad go bhfuil suim acu súil ghéar a choinneáil ar dhul chun cinn a gcás. D’fhéadfaí a áireamh leis sin achomre ar fhreagra an Bhallstáit a chur ar fáil do ghearánaigh, aon uair is féidir.

2. Liosta d'idirphléití leanúnacha EU Pilot agus stádas gach comhaid a chur ar fáil go poiblí.

Maidir leis an gcaidreamh le gearánaigh agus gearáin maidir le sárú á láimhseáil i gcoitinne:

Ba cheart don Choimisiún:

3. Faisnéis atá áisiúil do shaoránaigh a chur ar fáil ar a láithreán gréasáin agus san fhoirm ghearáin faoi na critéir éagsúla a chuireann sé san áireamh agus cinneadh á dhéanamh cás a dhúnadh.

4. Bí an-chúramach agus aghaidh á tabhairt ar leithligh ar gach gné de ghearán an ghearánaigh sa litir réamhdhúnta.
5. Freagairt leormhaith a thabhairt ar aon argóintí breise ón ngearánach i gcás ina gcinneann an Coimisiún, mar sin féin, an gearán a dhúnadh. Ba cheart é sin a dhéanamh sa litir lena ndeimhnítear go ndúntar an cás.
6. Sprioc-am táscach a leagan síos maidir le hanailís tosaigh a dhéanamh ar ghearáin in CHAP agus ginearálú a dhéanamh ar an dea-chleachtas freagra coinneála a sheoladh chuig an ngearánach nuair nach féidir an measúnú tosaigh ar an ngearán a dhéanamh laistigh den sprioc-am sin.
7. Sa mhéid nach ndéanann sé amhlaidh cheana féin, nuair a thíolacann duine aonair/eagraíocht gearán maidir le cás atá á imscrúdú ag an gCoimisiún cheana féin, cuirfidh sé an gearánach ar an eolas faoin dul chun cinn atá á dhéanamh ar a imscrúdú leanúnach agus faoina cinneadh an cás sin a dhúnadh nó nós imeachta um shárú a thionscnamh.

Maidir le trédhearcacht ghníomhaíocht an Choimisiúin:

Ba cheart don Choimisiún:

8. Tuilleadh eolais a chur ar fáil faoina fheidhmíocht maidir le sáruithe iarbhrí ar dhlí an Aontais a réiteach faoi nósanna imeachta réamhsháraithe — agus ar mheánfhad an phróisis — ina thuarascáil bhliantúil maidir le “*Faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm dhlí an Aontais*”

Emily O'Reilly Ombudsman Eorpach

Strasbourg, 14/09/2017

Iarscríbhinn I: Ról “Píolótach AE” i gcomhthéacs imeachtaí um shárú

Céimeanna éagsúla na n-imeachtaí um shárú

Tá gach Ballstát freagrach as dlí an Aontais a chur chun feidhme, as treoracha a thrasú agus as a chinntiú go ndéantar reachtaíocht an Aontais a chur i bhfeidhm agus a chur chun feidhme i gceart. Faoi Airteagal 17(1) den Chonradh ar an Aontas Eorpach (CAE), tá an Coimisiún Eorpach i gceannas ar fhaireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm ceart dhlí an Aontais ag na

Ballstáit. Ceann de na príomhbhealaí a dhéanann an Coimisiún a ról mar “chaomhnóir na gConarthaí” ná nósanna imeachta um shárú a sheoladh má mheasann sé gur theip ar Bhallstát treoir a thrasú i gceart nó in am, nó gur chuir sé rialacha an Aontais i bhfeidhm go mícheart.

Is féidir leis an gCoimisiún sárúithe féideartha a imscrúdú ar a thionscnamh féin, mar fhreagairt ar achainíocha a chuirtear faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa nó ar bhonn gearán. Is é príomhchuspóir ghníomhaíocht an Choimisiúin deireadh a chur leis an staid neamhrialta a luaithe is féidir: dá bhrí sin, tá uirlisí réamhshárúithe forbartha aige chun réitigh a thabhairt i gcrích seachas iallach a bheith air nós imeachta um shárú a thionscnamh. Nuair a bhraitheann an Coimisiún sárú a d’fhéadfadh a bheith ann, is é an chéad chéim de ghnáth fianaise leordhóthanach a fháil gur tharla an sárú líomhnaithe agus an fhadhb a réiteach trí oibriú i gcomhpháirtíocht leis an mBallstát lena mbaineann. Mura n-éiríonn leis an idirphlé neamhfhoirmiúil, féadfaidh an Coimisiún tús a chur le nós imeachta foirmiúil um shárú, rud a d’fhéadfadh an Ballstát a tharchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

Cuspóir “Píolótach AE”

Déanann an córas ar a dtugtar “EU Pilot” struchtúrú ar chéim neamhfhoirmiúil na n-imeachtaí um shárú. D’fhógair an Coimisiún a sheoladh ina Theachtaireacht “Eoraip na dTorthaí — *Dlí an Chomhphobail a Chur i bhFeidhm*” an 5 Meán Fómhair 2007. *Thosaigh sé ag obair i mí Aibreáin 2008 mar thurgnamh le 15 Bhallstát deonacha (dá bhrí sin an téarma “Pilot”).* Shínigh na Ballstáit eile go léir ina dhiaidh sin. Tháinig sé in ionad an chleachtais a bhí ann roimhe sin lenar sheol an Coimisiún litreacha riaracháin chuig na Ballstáit. Trí dhul i mbun idirphlé neamhfhoirmiúil ach struchtúrtha leis na Ballstáit, de mheon an chomhair dhílis, bhí sé d’aidhm ag an gCoimisiún freagraí níos fearr a fháil ar cheisteanna maidir le léirmhíniú, cur chun feidhme agus cur i bhfeidhm ceart dhlí an Aontais, chun dlús a chur le láimhseáil gearán maidir le sárú agus chun an leas a bhaintear as nósanna imeachta níos foirmiúla maidir le sárú a laghdú.

Murab ionann agus an nós imeachta foirmiúil um shárú [30] níl aon bhunús dlí sonrach ann le haghaidh “Píolótach AE”. Is modh oibre é atá bunaithe ar bhunachar sonraí ar líne agus ar uirlis chumarsáide a úsáideann an Coimisiún agus rialtais náisiúnta chun faisnéis agus anailís dhlíthiúil a mhalartú maidir le cásanna sárúithe a d’fhéadfadh a bheith ann. I gcás gach cáis, cruthaítear sainchomhad agus cuirtear ceisteanna faoi bhráid an Bhallstáit lena mbaineann tríd an iarratas EU Pilot. Ansin déanann ranna an Choimisiúin measúnú ar fhreagra an Bhallstáit, agus is féidir leo faisnéis bhreise a iarraidh. Bainistíonn an bunachar sonraí gearáin a fhaightear ón bpobal, chomh maith le hachainíocha ó Pharlaimint na hEorpa agus ó chásanna féintionscnaimh an Choimisiúin. *In 2015, d’oscail an Coimisiún 881 gcomhad nua EU Pilot, as measc na gcomhad sin cuireadh 295 cinn le gearáin agus osclaíodh 578 díobh ar thionscnamh an Choimisiúin féin* [31].

Go dtí Eanáir 2017, baineadh úsáid as “Píolótach AE” i mbeagnach gach cás os comhair an Choimisiúin ar chinn sé tús a chur le nós imeachta um shárú. Ina Theachtaireacht nua “*Dlí an Aontais Eorpaigh: Torthaí níos fearr a bhuí le cur i bhfeidhm níos fearr*” an 19 Eanáir 2017 [32]

(“Teachtaireacht 2017”), d’fhógair an Coimisiún nach n-úsáidfeadh sé “EU Pilot” go huathoibríoch agus nach mbeadh sé ag brath air ach amháin nuair a mheastar é a bheith úsáideach.

Ráthaíochtaí nós imeachta do ghearánaigh

Is féidir le duine ar bith gearán a dhéanamh i gcoinne Ballstáit maidir le haon bheart nó cleachtas ó údarás poiblí a mheastar a bheith ar neamhréir le dlí an Aontais. Níl sa “Píolótach AE” ach céim amháin i láimhseáil gearán maidir le sárú. Ó mhí Mheán Fómhair 2009 i leith, úsáideann an Coimisiún córas ar a dtugtar “*Complaint Handling — Accueil des Plaignants*” (CHAP) chun gearáin a chlárú. Nuair a fhaigheann an Coimisiún gearán maidir le sárú, cláraítear é ar dtús i **mbunachar sonraí CHAP**. Má mheasann an Coimisiún go mbaineann saincheistanna bailí leis an ngearán maidir le cás sáraithe a d’fhéadfadh a bheith ann, aistrítear an gearán isteach san **iarraitas EU Pilot**. Ar deireadh, má chinneann an Coimisiún tús a chur le nós imeachta foirmiúil um shárú, aistrítear an gearán isteach i mbunachar sonraí um shárú ar a dtugtar **NIF**.

Faigheann an Coimisiún líon mór gearán maidir le sárú gach bliain, a ndúntar a bhformhór gan “Píolótach AE” a oscailt: in 2015, mar shampla, dhéileáil an Coimisiún le 3315 gearán, as ar dúnadh 85 % díobh gan plé a dhéanamh leis na Ballstáit toisc gur mheas an Coimisiún nach raibh aon chumhacht aige gníomhú, nach raibh an comhfhreagras incháilithe mar ghearán maidir le sárú, nó nach raibh bunús leis an ngearán [33].

Aithníonn an Coimisiún gur foinse thábhachtach faisnéise iad gearáin agus gur cheart déileáil leo go dícheallach. Dá bhrí sin, tá roinnt ráthaíochtaí riaracháin do ghearánaigh bunaithe aige trí roinnt Cumarsáid [34].

I measc na ráthaíochtaí riaracháin do ghearánaigh tá:

- gach gearán maidir le sárú a chlárú (faoi réir eisceachtaí teoranta) agus a admháil go bhfuarthas iad laistigh de 15 lá oibre;
- an gearánach a chur ar an eolas i scríbhinn nuair a chinneann an Coimisiún an gearán leis an mBallstát a scrúdú tuilleadh (trí “Píolótach AE” de ghnáth);
- an gearánach a chur ar an eolas i scríbhinn nuair a chinneann an Coimisiún an cás a dhúnadh nó tús a chur le nós imeachta foirmiúil um shárú;
- míniú a thabhairt ar an bhfáth a gcinneann an Coimisiún cás a dhúnadh agus an rud dá dtagraítear mar “litir réamhdhúnta” a sheoladh, lena n-iarrtar ar an ngearánach aon bharúlacha a chur isteach laistigh de thréimhse ceithre seachtaine [35].

Tá cuspóir leagtha síos ag an gCoimisiún freisin gearáin a imscrúdú agus cinneadh a dhéanamh nós imeachta foirmiúil um shárú a thionscnamh nó an cás a dhúnadh **laistigh de bhliain amháin** ón dáta a chláraítear an gearán. I gcás ina sáraítear an teorainn ama sin, ní mór don Choimisiún é sin a chur in iúl i scríbhinn don ggearánach.

[1] Chun míniú mionsonraithe a fháil ar na céimeanna éagsúla d'imeachtaí um shárú, ar chuspóir EU Pilot agus ar chuspóir na ngearánach ráthaíochtaí nós imeachta, féach larscríbhinn I.

[2] Féach cinntí lena ndúntar fiosrúcháin OI/2/2009/MHZ maidir le “rochtain phoiblí ar dhoiciméid faoin nós imeachta um shárú atá i seilbh an Choimisiúin” agus OI/2/2011/OV maidir le “Teachtaireacht ón gCoimisiún maidir leis an gcaidreamh le gearánaigh i ndáil le cur i bhfeidhm dhlí an Aontais”:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/decision.faces/en/4390/html.bookmark> [Nasc]
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/decision.faces/fr/54039/html.bookmark> [Nasc]

[3] Is iad na hArd-Stiúrthóireachtaí (ASanna) a bhainistíonn láimhseáil na gcomhad aonair, agus is í an Ardrúnaíocht atá freagrach as an iarratas a bhainistiú, as treoir a thabhairt do na hArd-Stiúrthóireachtaí agus as faireachán a dhéanamh ar an bpróiseas ar fad.

[4] [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119\(01\) &ó=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119(01)&ó=EN) [Nasc]

[5] Foinse: staitisticí arna soláthar ag an gCoimisiún le linn an fhiosrúcháin. Níos cruinne fós, dúnadh 90 cás gan aon ghníomhaíocht bhreise a dhéanamh agus i 17 gcás eile eisíodh litir fógra fhoirmiúil.

[6] Foinse: staitisticí arna soláthar ag an gCoimisiún le linn an fhiosrúcháin.

[7] D'fhéadfadh go mbeadh gá le malartuithe iomadúla sa chás céanna más rud é, mar shampla, nár thug an Ballstát freagra cuimsitheach ar na saincheistanna a d'ardaigh an Coimisiún, gur tháinig ceistanna nua maidir le comhlíonadh dhlí an Aontais as an measúnú ar fhreagra an Bhallstáit, nó go gcuireann an gearánach faisnéis nua faoi bhráid sheirbhísí an Choimisiúin.

[8] Tuarascáil bhliantúil ón gCoimisiún maidir le ‘*Faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm dhlí an Aontais*’ do 2015, lch. 22. Tá difríochtaí suntasacha ann, áfach, idir na Ballstáit, ó 57 lá i gcás na Slóvaice go 85 lá i gcás na Fraince.

[9] Foinse: staitisticí arna soláthar ag an gCoimisiún le linn an fhiosrúcháin.

[10] Féach na cinntí maidir le gearáin 706/2007/BEH, 230/2011/EIS agus 731/2012/JN.

[11] <https://www.ombudsman.europa.eu/cases/decision.faces/en/52917/html.bookmark> [Nasc]

[12] <https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/decision.faces/en/49532/html.bookmark>

[Nasc]

[13] Cás Uimh. 420/2015/EIS.

[14] Tá laghdú tagtha ar líon na nósanna imeachta nua um shárú thar na blianta, ó 2.900 in 2009 go 742 in 2015.

[15] "Modheolaíocht agus mínithe" an Choimisiúin, ar fáil ag

http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/docs/annual_report_33/20160715_annual_report_2015_methodology_e

[Nasc]

[16] Níorbh amhlaidh an cás in 2008-2009, tar éis sheoladh an fheidhmchláir "EU Pilot" agus tar éis chruthú an fheidhmchláir "CHAP": níor thug an Coimisiún a nósanna imeachta maidir lena chaidreamh le gearánaigh cothrom le dáta go dtí 2012.

[17] https://ec.europa.eu/info/about-european-union/problems-and-complaints_en [Nasc]

[18] <https://www.ombudsman.europa.eu/cases/decision.faces/en/53125/html.bookmark> [Nasc]

[19] " *Tá glactha, ag amanna, seachtainí nó fiú míonna, le hadmhálacha fála. Seoladh freagraí, i gcásanna áirithe, níos mó ná ceithre mhí tar éis an iarraidh agus an fhaisnéis ábhartha, amhail oscailt imscrúdú EU Pilot, a bheith faighte ag an ngearánach go déanach agus nuair a d'iarr sé go sainráite air .* " Ibid. Mír 35.

[20] Féach an cinneadh maidir le gearáin 503/2012/DK, 403/2014/MHZ agus 25/2013/ANA.

[21] <https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/decision.faces/en/60417/html.bookmark>
[Nasc]

[22] Is fearr is féidir aghaidh a thabhairt ar an bhfadhb trí shásra eile, tá rialú réamhchúirte ar feitheamh, bheadh saothrú an ábhair ag teacht salach ar thogra reachtach nua...

[23] Ina theannta sin, mhínigh an Coimisiún go bhforchoimeádann sé an ceart gan gearáin áirithe a dhéanamh, i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar amach ina Theachtaireacht, ina gcuirtear in iúl go n-úsáidfídh sé a chumhacht lánroghnach maidir le himeachtaí um shárú ar bhealach straitéiseach. Mhínigh an Coimisiún go ndíríonn sé agus go dtugann sé tús áite dá iarrachtaí ar na sárúithe is tábhachtaí ar dhlí an Aontais trí idirdhealú a dhéanamh idir cásanna de réir an bhreisluacha is féidir a bhaint amach trí nós imeachta um shárú. Agus cinneadh á dhéanamh maidir leis na cásanna atá le leanúint, cuireann an Coimisiún roinnt tosca san áireamh, lena n-áirítear cineál agus tionchar an tsárúithe, an féidir déileáil go sásúil leis an gcás trí shásraí níos iomchuí ar an leibhéal náisiúnta, etc.

[24]

<https://ec.europa.eu/info/about-european-union/problems-and-complaints/how-make-complaint-eu-level/submit-com>

[Nasc]

[25] https://ec.europa.eu/assets/sg/report-a-breach/complaints_en/ [Nasc]

[26] Cás C-562/14 P, Ríocht na Sualainne v an Coimisiún Eorpach.

[27]

http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=en
[Nasc]

[28] Níl sa tuarascáil bhliantúil maidir le *"Faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm dhlí an Aontais"* ach faisnéis faoi líon na gcásanna EU Pilot.

[29] Osclaíodh formhór na gcomhad EU Pilot in 2015 a bhain le cúig réimse beartais: Soghluaisteacht agus iompar; An margadh inmheánach, tionsclaíocht, fiontraíocht agus FBManna; Ceartas agus tomhaltóirí; An comhshaol; Cánachas agus custaim.

[30] Cé acu a rialaítear le hAirteagal 258 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE).

[31] Tuarascáil bhliantúil ón gCoimisiún maidir le *'Faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm dhlí an Aontais'* do 2015, lch. 20.

[32] [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TEXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119\(01\) & ó=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TEXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119(01) & ó=EN)
[Nasc]

[33] Tuarascáil bhliantúil ón gCoimisiún maidir le *'Faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm dhlí an Aontais'* do 2015, lch. 18.

[34] D'éisigh an Coimisiún an chéad Teachtaireacht *"chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an Ombudsman Eorpach maidir leis an gcaidreamh leis an ngearánach i ndáil le sáruithe ar dhlí an Chomhphobail"* in 2002, go háirithe mar fhreagra ar fhiosrúcháin agus ráitis an Ombudsman. Rinne an Coimisiún a chuid nósanna imeachta a thabhairt cothrom le dáta leis an dara Teachtaireacht dar teideal *"láimhseáil an chaidrimh leis an ngearánach a nuashonrú i ndáil le cur i bhfeidhm dhlí an Aontais"* in 2012 agus ar deireadh in iarscríbhinn a ghabhann lena Theachtaireacht in 2017.

[35] Mura bhfuil imthosca eisceachtúla ann a éilíonn bearta práinneacha.